

Een louterende wandeltocht door Twente

Sporen van spiritualiteit

Een nieuwe wandelroute op 'oale' grond. Dat is het Hilligenpad in Twente, een vijfdaagse bezinningsroute met verhalen over geloof en landschap. Vandaag neemt ondernemer en coach Anne Stael ons mee langs plekken van geloof, bijgeloof en spiritualiteit door de eeuwen heen. TEKST: ANNE STAEL FOTO'S: SHUTTERSTOCK

Van een lugubere galg tot een idyllisch kerkje: het Hilligenpad (Twents voor heiligen) voert langs plaatsen waar in de middeleeuwen mensen werden opgehangen én waar ze de verbinding met God zochten, langs prehistorische grafheuvels én een hedendaagse bezinningstuin. Voor een pelgrimage hoef je niet meer naar Santiago de Compostella af te reizen. Je kunt je leven ook prima in eigen land eens van een afstandje bekijken, weg uit de dagelijkse hectiek. Vanuit mijn bedrijf Zien wat onzichtbaar is, kijk ik samen met mensen naar wat hen beweegt, hoe ze hun werk of leven zo vorm kunnen geven dat het zinvol is voor henzelf en anderen. Daarom loop ik regel-

matig met een groep mensen het Hilligenpad, dat je overigens ook prima alleen kunt lopen.

Hof Espelo

Onze wandeling start bij Hof Espelo, het bezoekerscentrum van Landschap Overijssel. Na een paar kilometer zijn we gewend aan elkaars ritme, hebben we onbewust uitgetoetst wat een goede afstand is tot de ander en lijken de deelnemers zelfs al een vaste positie in de groep te hebben. We zijn blanco op weg gegaan met elkaar, meer dan elkaars naam en woonplaats weten we niet.

De vogels zingen er lustig op los, de wind ruist door de bomen en uit de boerderijen die we passeren klin-

ken allerlei geluiden. Maar wij wandelen in stilte. Daar heeft ieder zijn eigen reden voor. Vaak ontstaat de behoefte daaraan als je op een knooppunt in je leven staat en rust wilt om je gedachten op een rijtje te zetten.

Mensenoffers

We passeren het 'Hilligen Huesken' (Twents voor heilig huisje), de plek waar deze route naar is vernoemd. Het huisje staat op 'oale grond' waar mensen al eeuwenlang bezinning en rust zoeken. Het is gewijd aan Sint Jacob, de beschermheilige van de pelgrims. Even verderop komen we langs een dertiende-eeuwse offerplaats, waar voedsel, koperen potten en zelfs mensen werden geofferd om de goden mild te stemmen. De mensen geloofden dat de natuurgoden hun in ruil voor een offer voorspoed zouden geven. Het is onderwerp van gesprek tijdens de lunch, naast de onvermijdelijke blaren en het zoeken naar het vervolg van de route.

Al wandelend merk ik dat prangende vragen na een paar kilometer op de achtergrond raken. In de stilte van het wandelen verdwijnen de woorden, raakt mijn

'Je beperken tot het ritme van je voetstappen is louterend'

hoofd leeg en doe ik niets anders meer dan puur wandelen. In het begin voelt het onbevredigend dat de vragen waarmee ik op pad ben gegaan op de achtergrond raken. Het zoeken naar een antwoord was toch het doel van deze wandeling? Even later ervaar ik het louterende van die leegheid, van het je beperken tot het ritme van je voetstappen, het leveren van een fysieke inspanning en het opsnuiven van de buiten- >

Kroezeboom met kapelletje

lucht. Er is op dat moment niets belangrijker dan dat mijn sokken goed zitten, dat we niet te veel omlopen en dat we weten wanneer de koffie komt. En dat voelt heilzaam. Ik denk aan een gedicht van Rutger Kopland dat in het informatieboekje van de wandeltocht staat.

*Hoe zal ik dit uitleggen, dit waarom
wat wij vinden niet is
wat wij zoeken?*

*Laten we de tijd laten gaan
waarheen hij wil,*

*en zie dan hoe weiden hun vee vinden,
wouden hun wild, luchten hun vogels,
uitzichten onze ogen*

*en ach, hoe eenvoudig zijn raadsel vindt.
Zo andersom is alles, misschien.
Ik zal dit uitleggen.*

(Uit het gedicht: Enkele andere overwegingen)

Schijnbaar willekeurig

Het Hilligenpad is een schitterende, gevarieerde wandelroute. Dat wordt steeds duidelijker naarmate de dagen verstrijken. Het Twentse landschap is prachtig met z'n karakteristieke boerderijen, de 'erven', waar allerlei voorwerpen schijnbaar willekeurig aan de muur hangen of staan. Niets is minder waar! Een wagenwiel aan de gevel van een boerderij staat voor de bron van nieuw leven en vruchtbaarheid. Onze voorouders waren ervan overtuigd dat goden, geesten

**'Bevrijdend dat de impuls om
te reageren is verdwenen'**

en heksen onheil brachten. Zij wapenden zich op die manier tegen ziektes, donder en bliksem. Het wandelen op zich voelt al even gevarieerd. Elke looper heeft zijn eigen momenten van geluk, verdriet, vrijheid en pijn. Soms komt er onverwacht een sprankelende, heldere gedachte.

Henk loopt een tijdje met ons mee. Hij zoekt de stilte omdat hij in zijn dagelijkse werk bij de Voedselbank veel moet overleggen en klaarstaan voor anderen. Bij de Loabult, een oude vergaderplek uit de Middeleeuwen, waar nu een reconstructie van een galg staat, vervolgt hij zijn eigen route.

Nadenken over je eindigheid

Op de derde dag lopen we langs een grafheuvel uit de periode 4000-2500 voor Christus. Het is een natuurlijk moment om eens na te denken over je eigen eindigheid. Tijdens de lunch komt het tot een uitwisseling van gedachten daarover. We komen een fietser tegen die we eerder hebben gezien en maken zoals dat gaat grapjes over wie er moet trakteren. De meeste wandelaars zijn ondertussen gewend aan de kunst van het zwijgen. De impuls om te reageren als iemand anders iets zegt, is verdwenen. Het is een verandering van basishouding die voor veel mensen bevrijdend werkt.

Halverwege de vierde dag zien we een kalf in een sloot staan bibberen. Het lukt hem met geen mogelijkheid eruit te komen. Zonder veel nadenken, trek ik mijn schoenen uit en spring ik in het water. Ik zak tot mijn enkels in de modder, maar het lukt me om het natte beest op de kant te krijgen. We wachten met elkaar op de boer die het dier op een wagen laadt. Trots lopen we verder richting een kroezeboom, die zijn takken beschermend lijkt uit te spreiden over het kapelletje dat ernaast staan. Wat een magisch moment! De kroezeboom is een van de oudste eiken in Nederland. Op deze plek komen mensen al eeuwen samen om verbinding te zoeken met het hogere. Misschien wel omdat hier maar liefst 37 zogenaamde leylijnen of energiebanen samenkomen?

Aanvaarden van disbalans

Het oude retraits huis de Zwanenhof in Zenderen is het eindpunt van de wandelroute. Tijd om ervaringen uit te wisselen. De stilte helpt om van een afstand naar jezelf te kijken, het leven te relativiseren en soms ook te lachen om kleine dingen waar je je toch zorgen over maakt. Vaak wordt in de stilte duidelijk dat zijn en doen met elkaar verbonden zijn, net zoals jij en de ander. Niet het vinden van de balans tussen deze vier elementen is de kern, maar het aanvaarden van de voortdurende disbalans. Om daar vervolgens je weg in te vinden, ook straks thuis in de hectiek of eenzaamheid van alledag. ❖

Ook wandelen met Anne Stael?
Kijk op www.zienwatonzichtbaar.nl

Praktisch
 Het Hilligenpad is 120 km lang en wordt afgelegd in vijf dagelijkse etappes van 20 tot 30 kilometer. Het startpunt is bij het bezoekerscentrum Hof Espelo, 4 kilometer vanaf NS-station Enschede. Het pad loopt via Oldenzaal, Ootmarsum, Tubbergen, Saasveld naar Zenderen en eindigt daar bij De Zwanenhof.

Algemene informatie over het Hilligenpad, de app en het informatieboekje:
www.landschapoverijssel.nl/hilligenpad

